

”Vi är en samling olika karaktärer som dels förvaltar ett hus, dels försöker försvara konstens frihet. Det är också en plats där man verkligen får utrymme att diskutera konst och arkitektur.”

EBBA MATZ OM ATT SITTA I KONSTNÄRSKADEMIEN.
HON ÄR ÄVEN LÄRARE I KONST PÅ KTH:s ARKITEKTUTBILDNING.

Materialkänslig

Stenen kom sent in i Ebba Matz konstnärskap. Men på kort tid har hon gjort verk där diabasblock skjuter upp ur marken, kluvna stenar berättar påskens budskap och kurvor i sten sjunger tystnadens musik.

– Jag väljer alltid material utifrån gestaltning av idén och utgår även från vad som är platsspecifikt, säger hon.

TEXT PETER WILLEBRAND FOTO ANNA RUT FRIDHOLM

Ett telefonsamtal avbryter intervjun. En italiensk kontakt vill återuppta ett samarbete som påbörjades för 15 år sedan.

– Jag blev inbjuden att jobba med glasblåsare i Venedig, men den gången ville han inte ta mina idéer vidare. Nu har tiderna ändrats, och han vill att jag kommer ner igen, säger Ebba Matz.

Samtalet illustrerar ganska väl en konstnärs vardag – ett yrkesval som Ebba Matz inte såg framför sig när hon växte upp i Leksand. Föräldrarna jobbade med hemslöjd och det var ofta tufft ekonomiskt. Det präglade hennes syn på sin egen framtida försörjning.

– Ett fritt jobb med fast lön – det var i korta drag min dröm.

I övrigt var fältet öppet: arkitekt, keramik, konstnär och så vidare. Den gemensamma lockelsen låg i kreativiteten.

– Jag såg egentligen ingen skillnad på dem och kunde lika gärna tänka mig att bygga broar.

Men hon sa aldrig att hon ville bli konstnär.

– Det skulle låta så ... förmätet.

Efter att ha pluggat till gymnasieingenjör flyttade Ebba till Stockholm för att gå på Tillskärarakademien.

Det var när hon gick en kurs i kroki under tiden där som konsten för första gången blev ett tydligt vägval. Efter en förberedande utbildning och några år som frilans kom hon in på Konsthögskolan. Det blev ett möte med en ny värld.

– Jag hade i princip aldrig satt min fot på ett galleri innan dess.

PÅ KONSTHÖGSKOLAN INRIKTADE sig Ebba till en början på måleri, men med tiden tog dagarna i verkstaden över allt mer.

– Jag kände att jag ville arbeta allt mer tredimensionellt, med rummets förutsättningar.

Efter examen fick hon tidigt förfrågningar om att jobba med konst i offentlig miljö och att delta i tävlingar.

– Så här i efterhand tycker själv att jag har haft tur.

År 1998 vann hon bland annat en tävling för Henry Dunkers plats i Helsingborg. Hennes verk *Från skymning till gryning*, nedsänkta spotlights i smågatstensbeläggningen, avbildar det norra halvklotets stjärnhimmel.

I dag har Ebba ställt ut och har verk i hela Sverige, med det dröjde ganska länge innan hon kom att arbeta med sten.

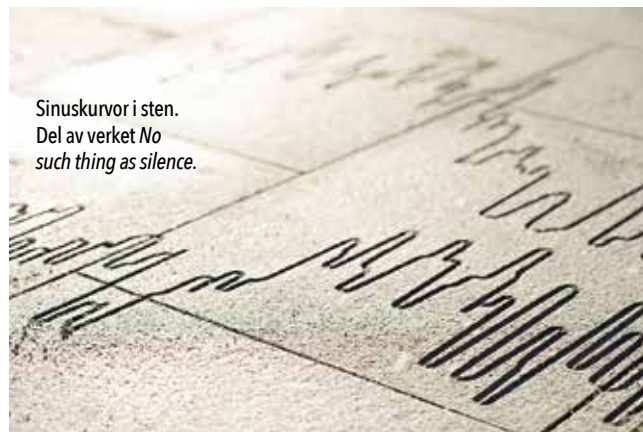
– Det är inte något som jag medvetet har undvikit. Jag väljer alltid material utifrån gestaltning av idén och utgår även från vad som platsspecifikt, förklarar Ebba Matz.

Dejä vu vid Dragarbrunnstorg i Uppsala från 2010, hennes första verk i sten, visar på platsens betydelse. Det består dels av figurer i rostfritt stål nedfrästa i plattor, dels av sittbara skulpturer i diabas, blankpolerade på ovansidan, med råhuggna sidor. White landskapsarkitekter hade ritat en markbeläggning i diabas.

– Jag ville att det skulle verka som om skulpturerna sköt upp från marken, men hade ingen riktig idé om hur det skulle gå till. Så det var väldigt lärorikt att gå från några bläckplumpor på en skiss till att träffa den oerhört duktige stenhuggaren på Naturstenskompagniet som såg till att idén gick att genomföra.

Ett par år senare väntade ett nytt stenprojekt i hembygdens Leksand. Via Sacra, Den heliga vägen, kallas den knappt kilometerlånga pilgrimsled som går runt Leksands kyrkudde. Femton stationer längs leden berättar påskens kronologi, från korsfästelse till uppståndelse. Vid varje station ligger en sten som klivits som ett delat ägg. På stenarna, som hämtats från bygden och slipats i Älvdalen, har citat från evangelisterna ingraverats.

– Det var speciellt att jobba med en plats som jag känner så

Sinuskurvor i sten.
Del av verket *No such thing as silence*.

”Det som jag tycker mest utmärker stenen som material är att den påminner oss om att vi befinner oss på en planet.”

väl. Jag fick mycket hjälp av Björn Nordenhake på Wasa sten, han likande stenarna vid olika primörer eftersom de plockades direkt ur jorden. Det finns en oerhört stor kollektion av sten vid Siljansringen, säger Ebba Matz som ville att stenarna skulle ge intryck av att vara utkastade i naturen.

– För att återknyta till myten om jättekasten som har använts för att förklara istidens förflyttning av stora stenblock i naturen.

I SOMRAS STÄLLDE EBBA MATZ ut på Carl Eldhs ateljémuseum. Temat var vad som händer under natten när skulpturerna i ateljén är ensamma. Ebba Matz adderade olika detaljer till skulpturerna för att förstärka ett slags drömligt tillstånd, bland annat användes glittrande stenar.

Nästa höst invigs Kungliga Musikhögskolan och Ebba Matz har skapat ett verk som ska spegla platsen. Det är en referens till tonsättaren John Cages klassiska *No such thing as silence: John Cage's 4'33"*, ett verk där musikerna inte framför en ton.

Tystnadens betydelse för musiken har i Ebba Matz tolkning blivit sinuskurvor, framställda som en tredimensionell metallskulptur och silverkurvor frästa i markplattor av portugisisk Alpendorada. Det är Marmor & Granit i Kristianstad som fått uppdraget att fräsa in kurvorna.

– *No such thing as silence* är fräst som en kurva, men jag har även spelat in ljud som återges som just sinuskurvor. Metallskulpturen är uppmaningen: Schhh, tyst, lyssna!

Hur ser du på relationen mellan konst och arkitektur?

– Det är syskon som behöver varandra. Det är bra att konstnärerna kommer in allt tidigare i projekten, frågan är väl snarare hur tidigt man ska komma in. Mycket handlar om personkemi, hur teamet fungerar och vad man kan bidra med som individ.

Vad tycker du om stenens roll i konsten?

– Jag har svårt att tala om material, eftersom jag är mer intresserad av idéer och gestaltning. Men jag är övertygad om att sten alltid kommer att vara aktuellt. Den finns ju överallt runt om oss.

– Det som jag tycker mest utmärker stenen som material är att den påminner oss om att vi befinner oss på en planet. ■